

MOVIMENTS CULTURALS I ARTÍSTICS

1. Presentació.

La cultura pot definir-se com el conjunt de manifestacions simbòliques amb les quals construïm el sentit de la vida i del món (arts, costums, gastronomia, literatura, etc.) Com a conjunt de trets distintius d'una societat requereix un procés d'aprenentatge col·lectiu, que incloga creences, sistemes de valors, tradicions, costums, ciència, formes de pensament i arts. Aquestes últimes formen part d'aquest ecosistema cultural a través dels seus múltiples moviments, maneres de fer, llenguatges i disciplines.

Els moviments culturals i artístics són el reflex de la societat del moment, evolucionen i canvien paral·lelament al context social, econòmic i polític en el qual s'inscriuen. En aquesta dinàmica de transformació contínua del coneixement, de les tecnologies, de les formes d'expressió i comunicació, la representació i interpretació del món evolucionen de manera constant. En conseqüència, en el nostre temps, l'art i la cultura ofereixen una sorprendent diversitat de manifestacions i experiències, on convergeixen una pluralitat de mirades, pensaments i inquietuds que demanen noves formes de producció i recepció. La disparitat d'aquestes manifestacions és una eina poderosa per a pensar el món contemporani, ja que la creació i producció artística estan en diàleg i evolució permanents juntament amb els canvis culturals i socials.

Aquestes particularitats, pròpies de la societat del segle XXI, requereixen la formació de persones sensibles al món que les envolta, amb una disponibilitat contínua per a la recepció activa, el coneixement i la indagació. Resulta necessària una alfabetització cultural, artística i estètica basada en el reconeixement de les singularitats de les diferents manifestacions culturals i artístiques de l'entorn.

Aquesta matèria contribueix de manera transversal a la pràctica totalitat dels objectius del batxillerat; no obstant això, cal destacar-ne la contribució més directa en alguns d'aquests, com el desenvolupament de la sensibilitat artística i el criteri estètic, o el coneixement i la valoració crítica de les realitats del món contemporani a través de les seues manifestacions culturals i artístiques, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seu evolució. Aquesta matèria fomenta així mateix la participació en el desenvolupament i millora del seu entorn social i l'affirmament de l'esperit emprendedor a través de la implementació de projectes culturals i artístics col·laboratius.

La competència clau "Consciència i expressió culturals" requereix coneixements que, com els d'aquesta matèria, permeten accedir a les diferents manifestacions sobre l'erència cultural (patrimoni cultural i historicoartístic) a escala local, nacional i europea i el seu lloc en el món. L'alumnat tindrà així garantits l'accés a la cultura i la participació en aquesta mitjançant una interacció sensible i raonada amb diferents produccions i manifestacions que pertanyen al patrimoni cultural i historicoartístic de la humanitat i, especialment, amb les actuals; i evidenciar tant les condicions de creació, el procés i el context, com la seu implicació cap a la innovació, la llibertat d'expressió i el compromís social. Així mateix, l'adquisició d'aquesta competència requereix comprendre la pròpia identitat en continu desenvolupament, el patrimoni en un context de diversitat cultural i la forma en què l'art i altres manifestacions culturals són una manera de veure el món i de transformar-lo.

Quant als desafiaments del segle XXI, des d'aquesta matèria s'incidirà fonamentalment en la valoració de la diversitat personal i cultural i en el compromís ciutadà en l'àmbit local i global a través de pràctiques educatives que requereixen processos participatius i col·lectius.

En relació als principis pedagògics del batxillerat aquesta matèria afavoreix la capacitat de l'alumnat per a aprendre per si mateix, per a treballar en equip i per a aplicar els mètodes d'investigació apropiats a través del foment de l'autonomia en el disseny de projectes culturals i artístics col·laboratius que integren processos d'anàlisi i investigació. Així mateix, la capacitat d'expressar-se correctament en públic queda reflectida en l'àmbit competencial amb la comunicació d'idees i sentiments al voltant de diferents manifestacions culturals i artístiques.

La matèria suposa, a més, afermar i desenvolupar coneixements treballats tant des de l'àrea d'educació plàstica, visual i audiovisual com des de l'àrea de música en l'etapa d'educació secundària.

Es desenvolupen a continuació sis competències específiques articulades al voltant dels quatre components de la competència Consciència i Expressió Cultural i a la resta de les competències clau del currículum. Per a aquest fi també s'han seleccionat uns sabers bàsics agrupats en quatre blocs diferenciats: 1. Art i cultura, 2. Art i contemporaneïtat, 3. Art i comunicació, i 4. El projecte cultural i artístic i els seus respectius subblocs i grups de sabers; unes situacions d'aprenentatge que afavoreixen l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques; i uns criteris d'avaluació que integren al seu torn coneixements, destreses i actituds.

2. Competències específiques.

2.1 Competència específica 1.

Investigar, a través de diferents canals i mitjans, sobre la diversitat de moviments culturals i artístics, mitjançant un procés de treball estructurat, analitzant les especificitats, lògiques i relacions entre si.

2.1.1 Descripció de la competència 1.

Cada manifestació cultural i artística és portadora d'informació simbòlica de la manera de sentir, d'interrogar-se, d'entendre i d'interactuar amb el món de cada artista i, en conseqüència, amb la societat a la qual pertany. Tota producció artística tradueix el que forma part de l'univers del seu creador o creadora. El coneixement i la comprensió de les característiques específiques de diferents mitjans d'expressió, així com dels diferents moviments culturals als quals pertanyen, ajudarà l'alumnat a identificar les relacions entre l'artista, la seua obra i el seu entorn històric i cultural.

La investigació suposa la realització d'activitats intel·lectuals i experimentals amb el propòsit d'adquirir coneixements sobre diferents moviments culturals i artístics. Aquest procés ha de construir-se a partir d'un sistema organitzat en diferents fases. A aquest efecte, l'alumnat haurà de disposar de diferents metodologies d'investigació que li permeten aprofundir en el seu acostament a la diversitat de moviments culturals i artístics, tant locals com globals.

Els canals i mitjans a través dels quals s'accedirà a les dades podran ser virtuals o físics. Es promourà la utilització de les TIC i s'afavorirà l'ús de mitjans digitals per a buscar, obtindre i tractar informació respectant els principis ètics de l'ús d'aquests, així com el coneixement dels drets i els riscos en el món digital. En aquesta primera competència específica la relació amb la competència clau "Competència digital" és per tant especialment significativa. Els canals físics es concretaran en experiències relacionades amb l'assistència a esdeveniments i espais culturals i artístics diversos que permeten a l'alumnat construir un mapa cultural del seu entorn.

2.2 Competència específica 2.

CE 2. Reconéixer la diversitat cultural i la importància de la conservació, preservació i divulgació del patrimoni cultural i historicocultural, estudiant-lo des d'una perspectiva inclusiva i sostenible.

2.2.1 Descripció de la competència 2.

El patrimoni cultural, material o immaterial, és l'erència que rebem generació rere generació i que transmet la visió del món i les maneres de vida dels nostres avantpassats a través de tradicions, festes i rituals, monuments, o conjunts històrics, entre altres. El patrimoni historicocultural és una part fonamental d'aquest patrimoni cultural i es manifesta en les obres d'art creades a través de diferents llenguatges i moviments.

Els moviments culturals i artístics s'han donat de manera independent en molts llocs del món, però a mesura que la globalització s'ha accelerat, aquesta distinció geogràfica s'ha dissolt. La diversitat cultural està amenaçada per aquest procés de mundialització o internacionalització de

l'intercanvi humà en totes les seues manifestacions, i es manifesta en la propensió a la uniformitat de la cultura o, almenys, a la convergència cultural.

És per això que, des d'aquesta matèria, l'alumnat hauria de prendre consciència d'aquest fet i aprofundir en el coneixement de la cultura local com a part indissociable de la seua pròpia identitat i de la comunitat en la qual habita, per a establir després les relacions i sinergies amb altres formes culturals. Així mateix, és fonamental la integració de la perspectiva de gènere, multicultural i sostenible en els processos d'exploració i percepció de l'entorn patrimonial. Aquesta sostenibilitat implica que la cultura està estretament lligada als desafiaments als quals s'enfronta la humanitat: conflictes bèl·lics, canvi climàtic, desigualtats socials, i és essencial per a promoure la pau i el desenvolupament social, ambiental i econòmic sostenible.

L'exploració del patrimoni cultural i historicocartístic suposa, en aquesta competència, estudiar i examinar amb deteniment allò que el defineix i les seues diferents accepcions i classificacions. A través d'una comprensió plena i respectuosa de com des de diferents llocs i moments s'ha expressat de manera creativa la visió sobre el món que ens envolta, l'alumnat serà capaç d'entendre la importància de conservar, preservar i difondre el patrimoni.

El fi últim d'aquesta segona competència específica radica en la necessitat que l'alumnat puga desenvolupar l'experiència estètica i la consciència cultural. L'experiència estètica, com a manera de trobada amb el món, s'hauria de nodrir del contacte constant amb diferents propostes culturals i artístiques que li permeten multiplicar els seus referents i enriquir el seu imaginari, siga a través de la percepció per mitjà de canals digitals com a través d'experiències que impliquen la participació en esdeveniments o l'assistència a espais culturals i artístics. D'altra banda, una de les funcions principals de la consciència cultural és la d'adquirir el sentit de pertinença a un col·lectiu i la de construir la pròpia identitat.

En aquesta segona competència específica la relació amb la competència clau "Consciència i expressió culturals" és especialment rellevant, per la importància que adquireix el respecte del dret a la diversitat cultural i la contribució a la conservació del patrimoni cultural i historicocartístic, tant de la pròpia comunitat com d'altres comunitats.

2.3 Competència específica 3.

Valorar l'heterogeneïtat i multidisciplinarietat de la contemporaneïtat artística en l'anàlisi de diferents pràctiques culturals i artístiques, identificant les intencionalitats i funcionalitats amb una actitud oberta i respectuosa.

2.3.1 Descripció de la competència 3.

Per contemporaneïtat artística entenem, en la seua doble accepció, l'art generat a partir de la segona meitat del segle XX, i també el que succeeix ara, en el moment present.

Les pràctiques culturals contemporànies generen vincles amb temàtiques d'actualitat relacionades amb els reptes del segle XXI, connecten amb la nostra realitat i amb la del nostre alumnat, i promouen el qüestionament i la reflexió constants.

Una de les característiques fonamentals de la contemporaneïtat artística és l'heterogeneïtat de materials, discursos, maneres de fer i sabers que la conformen. Aquesta multidisciplinarietat des de la qual treballen els creadors i les creadores del nostre temps a través de les seues propostes artístiques en col·laboració amb professionals d'altres sectors (biòlegs/biòlogues, enginyers/enginyeres, historiadors/historiadores) permet establir relacions entre diferents àrees de coneixement que, normalment, romanen dividides i desconnectades.

La dificultat per a comprendre la contemporaneïtat artística és un dels motius que perpetua aquesta distància entre obra i públic, i és per això fonamental la inclusió d'aquesta en els processos d'ensenyament-aprenentatge des d'edats primerenques com a forma cultural valuosa per a entendre el món que ens envolta. L'estudi de la intencionalitat de les obres pressuposa que darrere de cada creació hi ha una intenció creativa, és a dir, que no sorgeixen de l'arbitrarietat o de l'atzar, i que, per

tant, tenen una raó de ser que hem de tindre en compte a l'hora d'analitzar-les i interpretar-les. D'altra banda, l'estudi de la funcionalitat fa referència a la utilitat de les obres, a la problemàtica, pregunta o reptes que intenten abordar a través dels seus elements configuratius (forma, material, disposició, etc.). Si la intencionalitat dilucida el "perquè", la funcionalitat esclareix el "per a què".

La competència clau "Consciència i expressió culturals" implica tant el saber sobre diversitat de manifestacions artístiques com el respecte i la posada en valor de la llibertat d'expressió, aspectes essencials per a la comprensió i respecte cap a les pràctiques culturals artístiques contemporànies abordades en aquesta tercera competència específica. La competència clau "Personal, social i d'aprendre a aprendre" implica un coneixement sobre el que se sap, però també sobre el que es desconeix. En aquest sentit, aquest coneixement més en profunditat de la contemporaneïtat artística suposa haver de desenvolupar la curiositat i la necessitat d'aprendre sobre allò que no entenem, que ens planteja dubtes o preguntes incòmodes.

2.4 Competència específica 4.

Dissenyar projectes culturals i artístics col·laboratius interdisciplinaris entorn de temàtiques d'actualitat i de rellevància social, evidenciant la contribució del treball de les i els artistes a la transformació de la societat i a la generació de coneixement.

2.4.1 Descripció de la competència 4.

La cultura com a acció, com a procés, implica que és una cosa que està viva i en la qual totes i tots podem participar. Mitjançant el disseny de projectes culturals i artístics l'alumnat se sentirà part activa i protagonista de l'ecosistema cultural.

Utilitzar mètodes de treball creatius i col·laboratius, en la realització de produccions culturals i artístiques, prepararà l'alumnat en el desenvolupament de destreses innovadores, creatives i participatives. Fomentant una producció col·lectiva compartiran vivències i acompliments, apreniran a prendre decisions compartides i inclusives, i es motivaran davant possibles futurs reptes professionals.

Els projectes interdisciplinaris impliquen la cooperació entre diverses disciplines, i no sols d'àmbit artístic. Un requisit fonamental per a aquesta interdisciplinarietat és la participació de diferents disciplines entorn d'un aspecte puntual com és, en aquest cas, el de la producció cultural i artística.

Tenint en compte la vinculació de les competències específiques amb els desafiaments del segle XXI, en el context d'aquesta matèria s'han de relacionar i justificar els referents que s'utilitzen en la pràctica docent sobre la base de la connexió d'aquests amb eixos i temàtiques de transcendència social vinculades als reptes del present, com són: el consum responsable, la resolució pacífica dels conflictes, la valoració de la diversitat personal i cultural, el respecte al medi ambient i la gestió de residus, o la vida saludable entre altres.

Per a la consecució d'aquests es tindran en compte les diferents fases del disseny de projectes culturals i artístics: des de l'anàlisi del context i l'activació d'estratègies per a la investigació, passant per la seu definició, i la producció i evaluació finals.

La competència clau "Emprenedora" requereix el disseny i la implementació d'un pla i del desenvolupament de la capacitat d'anàlisi, planificació, organització i gestió, sabers fonamentals inherents a aquesta competència específica. Així mateix, tindre la percepció d'acte-eficàcia i confiança en si mateix/a és una actitud inherent a la competència clau "Personal, social i d'aprendre a aprendre".

2.5 Competència específica 5.

Comunicar idees i sentiments al voltant de diferents manifestacions culturals i artístiques i argumentar les diferents opinions amb sentit crític i respectant la diversitat de punts de vista.

2.5.1 Descripció de la competència 5.

Amb la matèria Moviments Culturals i Artístics l'alumnat apreciarà que la cultura i l'art participen en tots els sectors de la societat, i entendrà que els seus plantejaments i expressions són, al seu torn, una part integrant de la identitat cultural dels individus que hi pertanyen. Per a contemplar de manera activa una manifestació cultural i artística l'alumnat ha d'incorporar tant un procés d'anàlisi i reflexió com de gaudi, i entendre que la recepció serà més completa i sensible si coneixem els pensaments i les necessitats expressives dels seus creadors. Aquest procés és necessari per a comprendre'n el missatge, la dimensió social, creativa i estètica, i realitzar una valoració personal.

L'alumnat aprendrà amb aquesta matèria a debatre sobre la naturalesa de l'art i la cultura, sobre les seues característiques i intencions, i a exposar les seues opinions sobre els efectes que puguen emanar de la recepció o de la participació activa en una producció cultural i artística. A través d'aquests debats comprendrà que les experiències, tant dels i de les artistes com dels receptors o participants, són tan variades i diverses com les persones. En l'art i la cultura no existeixen veritats úniques i absolutes, i cap opinió pot invalidar-ne una altra, sempre que s'emeta des del respecte amb una actitud constructiva. L'alumnat entendrà que l'experiència estètica és relativa i que, en conseqüència, totes les expressions d'idees i sentiments que puguen sorgir de la contemplació d'una obra o la participació en aquesta, enriquiran el diàleg intercultural.

En aquest sentit, és fonamental el paper que l'educació té a l'hora de garantir l'ús (que no el consum) cultural, perquè és la pedagogia de la cultura, el que la cultura ens ensenya, la qual cosa permetrà aquesta ciutadania crítica capaç de prendre decisions informades.

La competència clau "Comunicació lingüística" és present en aquesta cinquena competència específica perquè suposa expressar-se de manera oral i escrita en múltiples situacions comunicatives (debats, diàlegs, redacció d'articles d'opinió), i també estar disposat/da al diàleg crític i constructiu.

2.6 Competència específica 6.

Participar en la promoció de la cultura i les arts de manera activa i compromesa a través del disseny, producció i difusió d'un projecte cultural i artístic, valorant l'aportació social i econòmica, i la contribució d'aquest a la construcció de la identitat individual i col·lectiva.

2.6.1 Descripció de la competència 6.

Aquesta sisena competència específica té una doble accepció relativa a l'acció que la defineix, que és la de participar. D'una banda, porta associada la idea de fer, d'actuar, d'activar un procés i, per un altra, la idea de fer-ho juntament amb altres persones.

Promoure implica fomentar o afavorir la realització o el desenvolupament d'una cosa, iniciant-la o activant-la. Aquesta última competència es planteja així com un impuls a la participació cultural de l'alumnat. La generació de projectes culturals i artístics en els centres suposa afirmar la idea que la cultura és un procés que permet entendre, interpretar i transformar la realitat.

El concepte de difusió que introduceix aquesta última competència es refereix a la importància que allò que es produeix en el context educatiu arribe a coneixement d'un gran nombre de persones, s'expandisca més enllà de l'aula i forme part d'un entramat social més ampli.

Un dels objectius de la matèria de Moviments Culturals i Artístics serà que l'alumnat identifique l'ampli ventall de possibilitats que la cultura i l'art ofereixen en els àmbits social, laboral i econòmic. Existeixen moltes professions diferents vinculades amb la producció, difusió i activació de les manifestacions culturals i artístiques, que dinamitzen una part significativa de les economies locals, nacionals i globals. També serà important que l'alumnat coneixi l'interès creixent que es mostra, des de molt diversos entorns laborals, per un perfil de persona creativa, amb les habilitats

necessàries per a generar respostes originals i oferir propostes que puguen millorar processos i resultats.

Finalment, una meta important que l'alumnat d'aquesta etapa educativa està afrontant és saber qui és, per així sentir-se respectat i acceptat pel col·lectiu al qual pertany. La cultura, com a tret distintiu d'una societat, ajuda a consolidar la pròpia identitat i a reivindicar la diversitat com un element enriquidor que ens beneficia a tots en termes de sostenibilitat cultural.

La connexió d'aquesta última competència específica amb la competència clau "Consciència i expressió culturals" es concreta perquè ambdues impliquen manifestar interès per la participació en la vida cultural. Així mateix, la competència clau "Competència digital" implica, amb el seu saber fer, destreses relacionades amb la utilització de recursos tecnològics en els processos comunicatius. Promoure la cultura i les arts a través de compartir les pròpies produccions implica la utilització necessària de canals digitals de difusió.

3. Sabers bàsics.

3.1 Introducció.

Els sabers bàsics de la matèria Moviments Culturals i Artístics, necessaris per a l'adquisició de les diferents competències específiques, s'articulen entorn de quatre blocs. Els dos primers: "Art i cultura" i "Art i contemporaneïtat", tenen una perspectiva més conceptual i d'adquisició de coneixements específics relatius a les diferents manifestacions artístiques i al patrimoni cultural i artístic. El tercer i quart bloc: "Art i comunicació" i "El projecte cultural i artístic" suposen un acostament a la matèria des d'una perspectiva experiencial i procedural a través de l'exploració de l'entorn cultural i artístic i de l'activació de projectes culturals i artístics per a la dinamització dels centres educatius.

El primer bloc "Art i cultura" aborda les accepcions i nocions diferents de la cultura i de l'art, i els reptes als quals s'enfronta en l'actualitat. Així mateix, s'ofereixen nocions fonamentals de patrimoni cultural i historicocultural; s'aprofundeix en el coneixement del context local valencià, i s'aborden els diferents sectors que componen l'àmbit cultural per a oferir una visió multidisciplinària d'aquest.

En el segon bloc, "Art i contemporaneïtat", es concep cada manifestació cultural i artística com a part d'un conjunt en el qual persisteixen determinades temàtiques amb diferents interpretacions i solucions formals. D'aquesta manera es proporciona a l'alumnat una visió no cronològica dels moviments culturals i artístics, però sí vinculada a conceptes presents des de les avantguardes artístiques del segle XX fins a l'actualitat. També s'exploren els diversos llenguatges audiovisuals i multimèdia actuals presents en les produccions culturals i artístiques, així com les possibilitats expressives de les tecnologies, tant en l'aspecte de producció com d'accés.

El tercer bloc "Art i comunicació" se centra en els canals d'accés, difusió i promoció de les arts i la cultura com són els esdeveniments i espais culturals i artístics tant físics com virtuals, convencionals i no convencionals.

El quart i últim bloc, "El projecte cultural i artístic", pretén oferir les eines i els recursos necessaris perquè l'alumnat puga familiaritzar-se amb l'àmbit de la gestió cultural des de la pròpia experiència mitjançant la posada en marxa d'una iniciativa cultural i artística col·laborativa en el centre educatiu des de la contextualització i definició d'aquesta, fins a la producció i promoció. D'aquesta manera se li ofereix la possibilitat de participar activament de la cultura des del seu entorn més pròxim i es concep la pràctica cultural com un element viu i transformador a l'abast de totes i tots.

<p>Bloc 1. Art i cultura.</p> <p>CE1, CE2, CE5</p>
<p>1.1 El concepte de cultura.</p> <ul style="list-style-type: none">a. Cultura i globalització.b. Sostenibilitat i cultura.c. Perspectiva de gènere i multiculturalitat.d. Funció social de l'art i la cultura.
<p>1.2 El concepte de patrimoni. Patrimoni cultural i historicocultural.</p> <ul style="list-style-type: none">a. Patrimoni cultural tangible moble i immoble.b. Patrimoni cultural intangible.c. Patrimoni cultural i historicocultural de la Comunitat Valenciana.
<p>1.3 Els sectors culturals.</p> <ul style="list-style-type: none">a. El sector de les arts plàstiques i visuals.b. La indústria audiovisual.c. Les arts en viu: música i arts escèniques.d. Lletres i sector editorial.
<p>Bloc 2. Art i contemporaneïtat.</p> <p>CE1, CE3, CE5</p>
<p>2.1 Les avantguardes artístiques del segle XX.</p> <ul style="list-style-type: none">a. Art primitiu, oriental, precolombí i africà. El seu paper com a font inspiradora de les avantguardes.b. Principals moviments artístics.c. Art i postmodernitat.d. Valoració i respecte per la diversitat de manifestacions culturals i artístiques.
<p>2.2 L'art dins de l'art.</p> <ul style="list-style-type: none">a. Relacions interdisciplinàries: literatura, cinema, música, arquitectura, fotografia, arts plàstiques i visuals, còmic, publicitat, arts escèniques, artesanía, disseny i moda.
<p>2.3 Naturalesa, art i cultura.</p> <ul style="list-style-type: none">a. <i>Land-Art</i> i <i>Earth-Art</i>.b. Art i crisi mediambiental.
<p>2.4 L'art en els espais urbans.</p> <ul style="list-style-type: none">a. Intervencions artístiques.b. Art urbà. Graffiti.
<p>2.5 Explorant el cos humà.</p> <ul style="list-style-type: none">a. Art d'accio: <i>happening</i>, <i>performance</i>, art corporal (<i>body art</i>).

<p>b. Arts escèniques i performatives.</p> <p>2.6 Mitjans audiovisuals i digitals.</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Mitjans electrònics, informàtics i digitals en l'art. Art dels nous mitjans. b. L'explosió de la narrativa serial en l'audiovisual del segle XXI. c. Narrativa multivers i videojocs.
<p>Bloc 3. Art i comunicació.</p> <p>CE1, CE6</p>
<p>3.1 Esdeveniments culturals i artístics</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Exposicions universals. b. Biennals i fires d'art. El mercat de l'art. c. Festivals de cinema, música o dansa. <p>3.2 Espais per a la cultura i les arts</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Museus i centres d'art. Galeries. b. Teatres, cinemes i auditoris. c. Espais no convencionals. d. Plataformes digitals.
<p>Bloc 4. El projecte cultural i artístic.</p> <p>CE4, CE5, CE6</p>
<p>4.1 Context:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Tipologia de projectes culturals i artístics presencials i virtuals. Àmbits d'aplicació de la gestió cultural. b. Anàlisi del context, destinataris i detecció de necessitats de l'entorn. Atenció a la diversitat cultural. c. Estratègies per a la investigació. <p>4.2 Definició:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Visió, missió, valors i objectius. Intersecció amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS). b. Continguts i accions. <p>4.3 Producció:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Planificació i temporització. b. Estructura organitzativa. Repartiment inclusiu de rols i tasques. c. Pla de comunicació. d. Requisits infraestructurals i tècnics. e. Gestió econòmica. f. Estratègies d'avaluació. Valoració crítica.

4. Situacions d'aprenentatge.

A continuació es desenvolupen els criteris per al disseny de situacions i activitats d'aprenentatge susceptibles d'afavorir l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques de la matèria de Moviments Culturals i Artístics:

- Programar tasques i activitats situades en contextos pròxims o familiars, significatius per a l'alumnat.
- Connectar els coneixements nous amb els coneixements previs de l'alumnat. D'aquesta manera, la informació nova es connecta amb un concepte rellevant ja existent en l'estructura cognitiva, i produeix un aprenentatge significatiu.
- Posar en marxa experiències que potencien el desenvolupament de processos emocionals en l'alumnat, i afavorisquen la capacitat que tenen per a interferir i determinar els processos d'aprenentatge.
- Fer tasques que afavorisquen diferents tipus d'agrupament (treball individual, per parelles, en grans grups o en xicotets grups) i activar diferents estratègies i recursos metodològics.
- Afavorir que l'alumnat siga capaç de generar solucions creatives personals als reptes plantejats, i promoure el desenvolupament del pensament crític i divergent.
- Impulsar el contacte amb l'exterior a través d'experiències que impliquen l'eixida a centres culturals o artístics de l'entorn o l'assistència a esdeveniments culturals o artístics.
- Propiciar la participació de creadors i creadores en el centre (mitjançant programes de residències artístiques o invitació a professionals vinculats al món de la cultura i les arts).
- Utilitzar referents diversos i inclusius, així com propiciar la crítica i denúncia enfront dels estereotips sexistes o missatges masclistes, classistes, homòfobs o racistes.
- Connectar sabers que desborden els límits disciplinaris i ajuden a relacionar les diferents àrees de coneixement plantejant activitats o tasques de caràcter transversal.
- Integrar l'ús de recursos tecnològics de manera responsable tant en els processos d'investigació com en la creació de continguts.
- Per a poder atendre la diversitat d'interessos i necessitats de l'alumnat s'incorporaran els principis del disseny universal d'aprenentatge (DUA), de manera que no hi haja barreres que impedisquen l'accessibilitat física, cognitiva, sensorial i emocional.

5. Criteris d'avaluació

5.1. Competència específica 1.

Investigar, a través de diferents canals i mitjans, sobre la diversitat de moviments culturals i artístics, mitjançant un procés de treball estructurat, analitzant les especificitats, lògiques i relacions entre si.

- 5.1.1. Analitzar diferents moviments culturals i artístics, distingint les singularitats i relacionant-los amb el context històric i social.

- 5.1.2. Distingir les intencionalitats de diferents manifestacions culturals i artístiques, considerant i respectant la presència de referents comuns com a font de riquesa personal i social.
- 5.1.3. Contrastar la informació obtinguda en la investigació entorn de diferents moviments culturals i artístics utilitzant diferents canals i mitjans, físics i虚拟.
- 5.1.4. Planificar i implementar diversos mètodes de recollida i anàlisi de dades en els processos d'investigació.

5.2. Competència específica 2.

Reconéixer la diversitat cultural i la importància de la conservació, preservació i divulgació del patrimoni cultural i historicocultural, estudiant-lo des d'una perspectiva inclusiva i sostenible.

- 5.2.1. Classificar diferents obres del patrimoni cultural i artístic global i local atenent criteris formals, conceptuals i contextuels.
- 5.2.2. Apreciar el patrimoni cultural i artístic local com a part fonamental de la identitat individual i col·lectiva i com a element de vertebració i cohesió social.
- 5.2.3. Reconéixer la dimensió sostenible de la cultura mitjançant l'estudi de diferents manifestacions culturals i artístiques des d'una perspectiva de gènere i multicultural.
- 5.2.4. Examinar els diferents criteris, accions i canals necessaris per a la conservació, preservació i divulgació del patrimoni local i global.

5.3. Competència específica 3.

Valorar l'heterogeneïtat i multidisciplinarietat de la contemporaneïtat artística en l'anàlisi de diferents pràctiques culturals i artístiques, identificant les intencionalitats i funcionalitats d'aquesta amb una actitud oberta i respectuosa.

- 5.3.1. Determinar les característiques fonamentals de la contemporaneïtat artística analitzant el context social, polític i econòmic en el qual van tindre lloc els diferents moviments i llenguatges que la configuren.
- 5.3.2. Interpretar el significat de diferents propostes artístiques contemporànies establint relacions significatives entre elles i argumentant de manera raonada.
- 5.3.3. Reconéixer la influència que els nous llenguatges, mitjans i tècniques han tingut en la cultura i en l'art, valorant la creativitat i l'actitud innovadora de les i els artistes.
- 5.3.4. Identificar els diferents sectors culturals reconeixent les seues especificitats i els seus àmbits d'actuació.
- 5.3.5. Mostrar interès per conéixer espais i esdeveniments culturals i artístics participant activament en les diferents experiències proposades.

5.4. Competència específica 4.

Dissenyar projectes culturals i artístics col·laboratius interdisciplinaris entorn de temàtiques d'actualitat i de rellevància social evidenciant la contribució del treball de les i dels artistes a la transformació de la societat i a la generació de coneixement.

- 5.4.1. Seleccionar una tipologia de projecte cultural i/o artístic mitjançant un procés consensuat i a partir de la detecció de necessitats de l'entorn escolar i social.
- 5.4.2. Participar en la definició d'un projecte cultural i/o artístic i concretant els objectius fonamentals, els destinataris, així com els continguts i accions que el configuren.
- 5.4.3. Relacionar el projecte cultural i/o artístic per desenvolupar amb temàtiques d'actualitat i de rellevància social d'acord amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS).
- 5.4.4. Col·laborar activament en la producció d'un projecte cultural i/o artístic dissenyant, planificant i executant cadascuna de les seues fases i assumint responsablement el rol o rols assignats.

5.4.5. Avaluar el projecte cultural i/o artístic desenvolupat en totes les fases, emetent judicis raonats mitjançant una comunicació assertiva i valorant la consecució d'objectius de l'experiència.

5.5. Competència específica 5.

Comunicar idees i sentiments al voltant de diferents manifestacions culturals i artístiques raonant i argumentant les diferents opinions amb sentit crític i respectant la diversitat de punts de vista.

5.5.1. Expressar, de manera constructiva i respectuosa i des d'una perspectiva inclusiva, les idees que li han suggerit i els sentiments experimentats en la participació de diferents propostes culturals i artístiques.

5.5.2. Escutar activament opinions alienes respectant la diversitat de punts de vista entorn de diferents manifestacions culturals i artístiques.

5.5.3. Aplicar la terminologia adequada en la comunicació de l'experiència de percepció, apreciació i creació de produccions culturals i artístiques diverses.

5.5.4. Qüestionar les opinions pròpies i alienes entorn de diferents manifestacions culturals i artístiques mostrant una actitud oberta, respectuosa i receptiva a la incorporació de noves idees.

5.6. Competència específica 6.

Participar en la promoció de la cultura i les arts de manera activa i compromesa a través del disseny, producció i difusió d'un projecte cultural i artístic, valorant l'aportació social i econòmica, i la contribució a la construcció de la identitat individual i col·lectiva.

5.6.1. Realitzar la difusió de diferents activitats culturals en la dinamització cultural del centre educatiu fomentant el valor social de la cultura.

5.6.2. Argumentar la importància de la cultura com a facilitadora i activadora de les dimensions econòmica, social i ambiental del desenvolupament sostenible.

5.6.3. Valorar la importància de polítiques culturals de difusió i facilitació de l'accés de la ciutadania a la cultura que tinguen en compte la diversitat cultural i els diferents contextos socials de l'entorn.

PROJECTES ARTÍSTICS

1. Presentació.

La matèria de Projectes Artístics té com a objectiu que l'alumnat adquirisca les competències necessàries per a poder dissenyar propostes artístiques que promoguen el seu desenvolupament personal i repercutisquen positivament en la societat, entenent aquesta matèria com un espai interdisciplinari que afavorisca l'adquisició de les competències i sabers d'aquesta matèria i d'unes altres que conformen l'etapa.

Aquesta matèria contribueix als objectius del batxillerat en promoure la maduració personal, i fomentar conductes respectuoses, responsables i autònomes a través de propostes cooperatives que promoguen la resolució de conflictes de manera pacífica.

El desenvolupament de projectes artístics de manera col·laborativa contribuirà a la inclusió de tot l'alumnat, fomentarà la igualtat d'oportunitats i tindrà en compte la diversitat inherent a l'aula sense condicionants socials o personals. Dins d'un marc artístic i pràctic, resulta factible promoure iniciatives que desenvolupen la implicació en les tasques, la recerca i el desenvolupament de mètodes científics, la capacitat de treball, l'esperit emprendedor i la disciplina com a condicions necessàries per a un aprenentatge eficaç.

La matèria de Projectes Artístics promou aprenentatges clarament connectats amb moltes de les competències i desafiaments del segle XXI. Del treball artístic en equip, es desprén la necessitat de comunicar-se de manera eficient i clara entre els individus utilitzant els diferents llenguatges que conviuen a l'aula, així com la utilització de la terminologia específica de la matèria. Es promourà, així mateix, la utilització de les TIC en el desenvolupament dels diversos projectes, afavorint l'ús de mitjans digitals en les diferents fases de desenvolupament d'aquests, com ara en l'avaluació i l'exposició. Així mateix, s'afavorirà el coneixement de la normativa reguladora de la protecció de dades de caràcter personal, a fi d'evitar situacions de risc i vulnerabilitat de l'alumnat i del professorat, i protegir així els seus drets i llibertats fonamentals. Per a la creació de les produccions artístiques és necessari conéixer i valorar la realitat del món actual i a través d'aquesta es participa de la seua transformació i millora social, partint d'un compromís amb la sostenibilitat mediambiental i la inclusió.

Finalment, els projectes artístics són el context idoni per al desenvolupament de la creativitat, la sensibilitat artística i el criteri estètic, i contribueix a l'enriquiment cultural de l'alumnat. Aquesta matèria s'ha desenvolupat tenint en compte l'etapa educativa anterior, concretament tenint en consideració els sabers i els criteris de l'assignatura EPVA de tercer de l'ESO i l'assignatura optativa d'Expressió Artística de quart de l'ESO, amb la pretensió de crear una construcció significativa i progressiva de l'aprenentatge dels sabers i el desenvolupament cognitiu de l'alumnat. Així mateix, aquesta matèria contribuirà al desenvolupament competencial de l'alumnat perquè puga progressar amb garanties d'èxit i accés al seu itinerari formatiu posterior.

Aquesta matèria consta de sis competències específiques, vinculades al desenvolupament de les competències clau, i destaca la seu relació amb la competència de consciència i expressió culturals i la competència emprendedora. Partint de l'apreciació, el coneixement i la valoració del patrimoni cultural artístic global, incloent-hi el patrimoni local i les manifestacions artístiques contemporànies, es desenvolupen les competències específiques que aborden els aspectes fonamentals de les fases i el disseny d'un projecte artístic i la seuva avaluació.

Els sabers bàsics presenten aquells continguts conceptuais, procedimentals, actitudinals i axiològics, imprescindibles per a adquirir les competències específiques i fan referència, per tant, a la gestió i organització dels projectes artístics i al desenvolupament de la personalitat creativa i innovadora de l'alumnat. En aquest sentit, s'han constituït quatre blocs de sabers: